

Γλωσσολογία και Διδασκαλία της Γραμματικής

Μιχάλης Γεωργιαφέντης & Αγγελική Τσόκογλου

Τμήμα Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας
Τμήμα Γερμανικής Γλώσσας και Φιλολογίας

Φιλοσοφική Σχολή

Ερευνητικό Αντικείμενο

Αντικείμενο του ερευνητικού έργου αποτελεί η Διδασκαλία του γλωσσικού μαθήματος της **μητρικής** και της **ξένης** γλώσσας – και ειδικότερα της Γραμματικής – στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα (Α/βάθμια και Β/βάθμια Εκπαίδευση).

Ως μητρική νοείται η **Ελληνική**, ενώ από τις ξένες γλώσσες επιλέγεται η **Αγγλική** ως υποχρεωτική στο εκπαιδευτικό σύστημα και μία από τις δύο επιλεγόμενες γλώσσες, η **Γερμανική**.

Στο ερευνητικό έργο προτείνεται η εφαρμογή θεωρητικών αρχών της Γλωσσολογίας στη διδακτική πράξη, οι οποίες συνιστούν θεμέλιο στην ανάπτυξη της γλωσσικής ικανότητας και του κριτικού γραμματισμού των μαθητών, και προωθούν την πολυγλωσσία.

Στόχοι Έρευνας

Κύριος σκοπός του έργου είναι η σύνδεση των γλωσσικών μαθημάτων (μητρικής και ξένων γλωσσών), αξιοποιώντας τα πορίσματα της σύγχρονης θεωρητικής γλωσσολογικής έρευνας.

Η εκπλήρωση αυτού του σκοπού απαιτεί την επίτευξη επιμέρους **στόχων**:

- A. την αντιμετώπιση της Γλώσσας και, συνεπώς, του γλωσσικού μαθήματος, τόσο από την πλευρά των διδασκόντων όσο και από την πλευρά των διδασκομένων, ως ένα ενιαίο/κοινό αντικείμενο διδασκαλίας και κατάκτησης/μάθησης, και
- B. την ανάπτυξη μιας διδακτικής/εκπαιδευτικής Γραμματικής, η οποία αφενός υιοθετεί κοινές αρχές περιγραφής των γλωσσικών συστημάτων και αφετέρου ανταποκρίνεται στις επιταγές της σύγχρονης Διδακτικής των γλωσσών.

Συσχέτιση με τους στόχους του Κέντρου Αριστείας (1)

Το ερευνητικό έργο σχετίζεται κυρίως με το 3^ο σημείο, όπως περιγράφεται στην «αποστολή» του Κέντρου στο ιδρυτικό κείμενο, ως εξής:

3. Επιστημονική έρευνα και έρευνα δράσης για τις “ξένες” γλώσσες ως αντικείμενο μάθησης, διδασκαλίας και αξιολόγησης, καθώς και ως μέσον μετάδοσης της γνώσης σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης. Επίσης, προώθηση μελετών για “ξένες” γλώσσες ευρύτερα στην κοινωνία, και στην παραγωγή επιστημονικής γνώσης.

Συσχέτιση με τους στόχους του Κέντρου Αριστείας (2)

Επίσης, σχετίζεται με τα εξής σημεία, όπως περιγράφονται στη «σκοπιμότητα» του Κέντρου, ως εξής:

- *...[Πρωωθεί] την διεπιστημονική και πολυεπιστημονική έρευνα με κεντρικούς άξονες τις ξένες γλώσσες σε συνάρτηση με την Ελληνική, καθώς επίσης τη χρήση των γλωσσών και τη διαχείρισή τους, ιδιαίτερα την εκπαίδευση.*
- *... [Συνδέει] την επιστήμη με τις εφαρμογές της σε ποικίλα πεδία και το πανεπιστήμιο με την κοινωνία.*
- *Δίνει τη δυνατότητα για συνεργασίες σε έναν νέο πολύ-επιστημονικό χώρο και για διάλογο με τη διεθνή ακαδημαϊκή κοινότητα.*

Πεπραγμένα

Ανακοινώσεις σε συνέδρια / ημερίδες

- **2017, 1-2 Δεκεμβρίου:** Συνέδριο με θέμα «Το ελληνικό σχολείο σήμερα: Η Φιλοσοφική Σχολή συζητά και προτείνει». 180 χρόνια ΕΚΠΑ και Φιλοσοφική Σχολή, ΕΚΠΑ. **Γλωσσολογία και Διδακτική: Η διδασκαλία της Γραμματικής στα εγχειρίδια της ξένης γλώσσας** (Μ. Γεωργιαφέντης & Α. Τσόκογλου).
- **2018α, 19-21 Απριλίου:** 39^η Ετήσια Συνάντηση του Τομέα Γλωσσολογίας, Τμήμα Φιλολογίας, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. **Η συμβολή της Θεωρητικής Γλωσσολογίας στη διδασκαλία του γλωσσικού μαθήματος** (Μ. Γεωργιαφέντης, Σ. Κλειδή & Α. Τσόκογλου).
- **2018β, 1-3 Ιουνίου:** 5^ο Διεθνές Συνέδριο «Σταυροδρόμι Γλωσσών και Πολιτισμών – Γλώσσες και Πολιτισμοί στο Σχολείο και στην Οικογένεια», Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών (Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ.), Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης Πανεπιστημίου Κρήτης σε συνεργασία με το «Πολύδρομο». **Γλωσσολογία και Διδακτική: Η διδασκαλία της Γραμματικής στο γλωσσικό μάθημα** (Μ. Γεωργιαφέντης, Σ. Κλειδή & Α. Τσόκογλου).
- **2018γ, 9 Ιουνίου:** Chalkida Annual Forum for English Language Teachers, **Γλωσσολογία και Διδακτική: Η Γραμματική στη διδασκαλία της Αγγλικής και της Γερμανικής ως ξένης γλώσσας**. Κέντρα Δια Βίου Μάθησης / Κέντρα Ξένων Γλωσσών «Τσονίδης», Αίθουσα Συνεδριάσεων Περιφερειακού Συμβουλίου Εύβοιας (Μ. Γεωργιαφέντης & Α. Τσόκογλου).

Ανακοινώσεις σε συνέδρια / ημερίδες

- **2018δ, 24 Νοεμβρίου:** Διεθνής Ημερίδα Τμήματος Γερμανικής Γλώσσας και Φιλολογίας σε συνεργασία με την Πανελλήνια Ένωση Καθηγητών Γερμανικής Γλώσσας «Η διδασκαλία της Γερμανικής ως Δεύτερης Ξένης Γλώσσας και ο γεφυροποιός ρόλος της μεταξύ της Πολυπολιτισμικής ποικιλίας και της Πολυγλωσσίας» DaF in 1000 Facetten. Deutschunterricht als Brücke zwischen kultureller Vielfalt und Mehrsprachigkeit. ΕΚΠΑ. **Γλωσσολογία και Διδακτική: Η Γραμματική στη διδασκαλία της ξένης γλώσσας** (Μ. Γεωργιαφέντης & Α. Τσόκογλου).
- **2019α, 23-25 Ιανουαρίου:** III International Conference on Teaching Grammar, Grup d'Investigació sobre Ensenyament i Aprenentatge de Llengües (GREAL), Grup d'Investigació en Ensenyament de Llengües (GIEL), Universitat Autònoma de Barcelona, Ισπανία. **Generative Grammar and grammar teaching** (Μ. Γεωργιαφέντης, Σ. Κλειδή & Α. Τσόκογλου).
- **2019β, 16 Μαρτίου:** Ημερίδα με θέμα «Γλωσσολογία και Διδασκαλία της Γραμματικής» Τμήμα Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας & Τμήμα Γερμανικής Γλώσσας και Φιλολογίας. **Γενετική Γραμματική στη διδασκαλία** (Α. Τσόκογλου & Μ. Γεωργιαφέντης).

Ανακοινώσεις σε συνέδρια / ημερίδες

- **2019γ, 5-6 Απριλίου:** 40^η Ετήσια Συνάντηση του Τομέα Γλωσσολογίας, Τμήμα Φιλολογίας, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. **Η πληροφοριακή δομή και η διδασκαλία της στη μητρική και την ξένη γλώσσα** (Μ. Γεωργιαφέντης & Α. Τσόκογλου).
- **2019δ, 13 Απριλίου:** Chalkida Annual Forum for English Language Teachers, **Η πληροφοριακή δομή και η διδασκαλία της στην Αγγλική και στη Γερμανική ως ξένες γλώσσες**. Κέντρα Δια Βίου Μάθησης / Κέντρα Ξένων Γλωσσών «Τσονίδης», Lucy Hotel, Χαλκίδα (Μ. Γεωργιαφέντης & Α. Τσόκογλου).
- **2019ε, 5-8 Σεπτεμβρίου:** 14^ο Διεθνές Συνέδριο Ελληνικής Γλωσσολογίας, Πανεπιστήμιο Πατρών. **Δομές εστίασης: Διαγλωσσική προσέγγιση** (Μ. Γεωργιαφέντης & Α. Τσόκογλου).
- **2019στ, 14-16 Νοεμβρίου:** 6th International Conference on Grammar and Text (GRATO 2019), School of Social Sciences and Humanities (FCSH), NOVA University Lisbon, Πορτογαλία. **Information structure in language teaching** (Μ. Γεωργιαφέντης & Α. Τσόκογλου).

Δημοσιεύσεις

- Γεωργιαφέντης, Μ., Κλειδή, Σ. & Τσόκογλου, Α. (2019). **Η συμβολή της Θεωρητικής Γλωσσολογίας στη διδασκαλία του γλωσσικού μαθήματος.** *Μελέτες για την Ελληνική Γλώσσα* 39. Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών, Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη. 291-308.
- Georgiafentis, M. & Tsokoglou, A. (2020). **Focus types: A cross-linguistic study of clause and information structure.** Στο M. Georgiafentis, G. Giannouloupoulou, M. Koliopoulou & A. Tsokoglou (επιμ.) *Contrastive Studies in Morphology and Syntax*. London: Bloomsbury Publishing. 191-209.
- Γεωργιαφέντης, Μ., Κλειδή, Σ. & Τσόκογλου, Α. (2020). **Γλωσσολογία και Διδακτική: Η διδασκαλία της Γραμματικής στο γλωσσικό μάθημα.** *Πρακτικά του 5^{ου} Διεθνούς Συνεδρίου «Σταυροδρόμι Γλωσσών και Πολιτισμών – Γλώσσες και Πολιτισμοί στο Σχολείο και στην Οικογένεια»*, Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών (Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ.), Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης Πανεπιστημίου Κρήτης.
- Georgiafentis, M., Klidi, S. & Tsokoglou, A. (υπό δημ.). **Using aspects of Generative Grammar in L1 and L2 grammar teaching.** *Didacticae: Journal of Research in Specific Didactics*.

Ημερίδα με θέμα «Γλωσσολογία και Διδασκαλία της Γραμματικής», ΕΚΠΑ, 16 Μαρτίου 2019

Γλωσσολογία
και διδασκαλία της
Γραμματικής

ΟΜΙΛΗΤΕΣ / ΟΜΙΛΗΤΡΙΕΣ

ANNA ΙΩΡΔΑΝΙΔΟΥ, Πανεπιστήμιο Πατρών
ΓΕΩΡΓΙΑ ΚΑΤΣΙΜΑΛΗ, Πανεπιστήμιο Κρήτης
ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΝΙΚΟΛΑΪΔΟΥ, ΑΠΘ
ΓΙΩΡΓΟΣ Ι. ΞΥΔΟΠΟΥΛΟΣ, Πανεπιστήμιο Πατρών
ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ, ΑΠΘ
ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ ΤΣΙΠΛΑΚΟΥ, Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου
ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΤΣΟΚΟΓΛΟΥ & ΜΙΧΑΗΛΣ ΓΕΩΡΓΙΑΦΕΝΤΗΣ, ΕΚΠΑ

Σάββατο, 16 Μαρτίου 2019

ΔΙΔΑΣΚΑΛΕΙΟ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥΠΟΛΗ ΣΟΦΡΑΦΟΥ
<https://grammarteaching201.wixsite.com/grammar>

 Εθνικόν και Καποδιστριακόν
Πανεπιστήμιον Αθηνών
— ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΟ 1837 —

ΤΜΗΜΑ ΑΓΓΛΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΓΕΡΜΑΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

Ημερίδα με θέμα «Γλωσσολογία και Διδακτική: η Γραμματική στο ξενόγλωσσο μάθημα» ΕΚΠΑ, 14 Μαρτίου 2020

Αναβλήθηκε
λόγω των μέτρων
για τον κορονοϊό.

Γλωσσολογία
και διδασκαλία της
Γραμματικής

Γλωσσολογία και Διδακτική:
η Γραμματική στο ξενόγλωσσο μάθημα

ΗΜΕΡΙΔΑ – ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ

ΔΑΦΝΗ ΒΗΔΕΝΜΑΙΕΡ
ΜΙΧΑΛΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΦΕΝΤΗΣ
ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΣΗΦΑΚΗΣ
ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΤΣΟΚΟΓΛΟΥ

Σάββατο, 14 Μαρτίου 2020

ΔΙΔΑΣΚΑΛΕΙΟ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥΠΟΛΗ ΖΩΓΡΑΦΟΥ
<https://grammarteaching201.wixsite.com/grammar>

 Εθνικόν και Καποδιστριακόν
Πανεπιστήμιον Αθηνών
— ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΟ 1837 —

ΤΜΗΜΑ ΑΓΓΛΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΓΕΡΜΑΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

Αναμενόμενα έρευνας

Πρώθηση των **ερευνητικών συνεργασιών** που έχουμε ήδη ξεκινήσει:

2019, 21-26 Ιανουαρίου, Βαρκελώνη: συνάντηση του Μ. Γεωργιαφέντη με τον Manuel Leonetti, Καθηγητή στο Universitat de Alcalá, με τον οποίο διερευνήθηκε η δυνατότητα ερευνητικής συνεργασίας κυρίως στον τομέα της Διδασκαλίας της Γραμματικής υπό το πρίσμα των σύγχρονων γλωσσολογικών θεωριών (π.χ. Πρότυπο Γενετικής Γραμματικής).

2019, 21-26 Ιανουαρίου, Βαρκελώνη: συνάντηση των Μ. Γεωργιαφέντη και Α. Τσόκογλου με μέλη των ομάδων:

‘Grup d’Investigació sobre Ensenyament i Aprenentatge de Llengües’ (GREAL), ‘Grup d’Investigació en Ensenyament de Llengües’ (GIEL).

Παραγόμενα έρευνας

- Δημιουργία **εργαστηρίου** αντίστοιχου με αυτά των συνεργασιών που έχουμε ξεκινήσει (θεσμοθετημένα ερευνητικά κέντρα / ινστιτούτα στην Ισπανία, την Πορτογαλία και την Ολλανδία) με αντικείμενο τη σχέση Γλωσσολογίας και Διδασκαλίας
- Δημιουργία **πλατφόρμας** με **ερευνητικό** και **εκπαιδευτικό** υλικό στο ΕΚΠΑ
- Διοργάνωση **workshops** επιμόρφωσης εκπαιδευτικών Α/βάθμιας και Β/βάθμιας Εκπαίδευσης

Χρηματοδότηση

- Ανακοινώσεις σε συνέδρια/ημερίδες και ερευνητικές συνεργασίες: ο μεγαλύτερος αριθμός των ανακοινώσεων και οι ερευνητικές συνεργασίες χρηματοδοτήθηκαν από τον ΕΛΚΕ, ΕΚΠΑ.
- Ερευνητικό έργο στο πλαίσιο του έργου «Ενίσχυση της έρευνας, εκπαιδευτικές και λειτουργικές ανάγκες του Πανεπιστημίου» μέσω του Ειδικού Λογαριασμού Κονδυλίων Έρευνας, 2019-2020, ΕΚΠΑ.

Τίτλος: «Γλωσσολογία και Διδασκαλία της Γραμματικής»
ΚΕ 16109

Επιστημονικός υπεύθυνος: Μιχάλης Γεωργιαφέντης

Αναπλ. επιστημονικός υπεύθυνος: Αγγελική Τσόκογλου

Χρηματοδότηση

1^η αίτηση χρηματοδότησης στο ΕΛ.ΙΔ.Ε.Κ.

2018: Υποβολή ερευνητικής πρότασης στο πλαίσιο της «1^{ης} προκήρυξης ερευνητικών έργων ΕΛΙΔΕΚ για την ενίσχυση των μελών ΔΕΠ και Ερευνητών/τριών και την προμήθεια ερευνητικού εξοπλισμού μεγάλης αξίας»

- Τίτλος πρότασης: Η Διδασκαλία της Γλώσσας στην Εκπαίδευση (ΔιΓλωσΕ)
- Επιστημονικός υπεύθυνος: Μιχάλης Γεωργιαφέντης
- Βασικά μέλη ερευνητικής ομάδας: Αγγελική Τσόκογλου, Σύλα Κλειδή

Η ερευνητική πρόταση βαθμολογήθηκε με 76,50/100 και πέρασε την α' φάση αξιολόγησης, ωστόσο δεν προκρίθηκε, λόγω υψηλού ανταγωνισμού, στη β' φάση.

2^η αίτηση χρηματοδότησης στο ΕΛ.ΙΔ.Ε.Κ.

2020: Υποβολή ερευνητικής πρότασης στο πλαίσιο της 3^{ης} προκήρυξης της δράσης «Επιστήμη και Κοινωνία», «Κόμβοι Έρευνας, Καινοτομίας και Διάχυσης», Θεματική 1: Κόμβοι Έρευνας & Καινοτομίας στην Εκπαίδευση

- Τίτλος πρότασης: Γλωσσολογία στην Εκπαίδευση (ΓλωσΕ)
- Επιστημονικός υπεύθυνος: Μιχάλης Γεωργιαφέντης
- Συντονίστρια έργου: Αγγελική Τσόκογλου
- Συνεργαζόμενος Φορέας: Αρσάκεια – Τοσίτσεια Σχολεία Φιλεκπαιδευτικής Εταιρείας
- Μέλη Ομάδας Έργου: Νίκος Σηφάκης, Δάφνη Βηδενμάιερ, Σύλα Κλειδή

Μεταπτυχιακές Σπουδές

Το αντικείμενο του έργου συνδέεται θεματικά άμεσα με τα εξής ΠΜΣ:

- ΕΚΠΑ, Τμήμα Γερμανικής Γλώσσας και Φιλολογίας, υποχρεωτικό μάθημα «Θεωρίες Γραμματικής και Διδασκαλία της Ξένης Γλώσσας», Κατεύθυνσης «Διεπαφές Γλωσσολογίας και Διδακτικής» (2014-σήμερα)
- ΕΚΠΑ, Φιλοσοφική Σχολή, «Διατμηματικό Πρόγραμμα Διδασκαλίας της Νέας Ελληνικής ως Δεύτερης/Ξένης Γλώσσας», μάθημα «Σύνταξη» (2000-2018)
- ΕΑΠ, Σχολή Ανθρωπιστικών Σπουδών, Διδακτική της Γερμανικής ως Ξένης Γλώσσας, Θ.Ε. (ΓΕΡ62) «Γραμματική της Γερμανικής Γλώσσας και η Διδακτική της» (2002-2018) και Θ.Ε. (ΓΕΡ12) Θεωρίες κατάκτησης/εκμάθησης της γλώσσας και μοντέλα Γραμματικής (2018-σήμερα)

Επικοινωνία

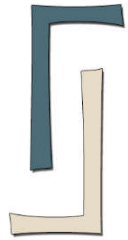
Επιστημονικοί Υπεύθυνοι έργου:

Μιχάλης Γεωργιαφέντης, ΤΑΓΦ, michgeo@enl.uoa.gr

Αγγελική Τσόκογλου, ΤΓΓΦ, angtsok@gs.uoa.gr

Προσωρινός Ιστότοπος του έργου:

<https://grammarteaching201.wixsite.com/grammar>

Γλωσσολογία και Διδασκαλία της Γραμματικής

Μιχάλης Γεωργιαφέντης & Αγγελική Τσόκογλου

Τμήμα Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας
Τμήμα Γερμανικής Γλώσσας και Φιλολογίας

Φιλοσοφική Σχολή